

АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ВА КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШДА ЯНГИ ЁНДАШУВЛАР ЗАРУР

Президент Шавкат Мирзиёев аҳоли бандлигини таъминлаш ва янги ёндашувлар асосида камбағалликни қисқартиришга оид чора-тадбирлар тақдироти билан танишди.

Бу йил 5 миллион 200 минг фуқаронинг бандлигини таъминлаш ва 1,5 миллион аҳолини камбағалликдан чиқариш мақсад қилинган. Биринчи марта 60 та туман ва шаҳар камбағаллик ва ишсизликдан холи ҳудудга айлантирилади.

Маҳалла банкирлари билан бирга 1,5 миллион аҳоли доимий ишга жойлаштирилиб, 2 миллиондан зиёд одам бизнесга жалб қилинади. Шу мақсадда бу йил кичик бизнес лойиҳаларига жами 120 триллион сўм кредит ажратилади.

Илғор хорижий тажриба асосида 32 та йўналишда камбағалликни қисқартириш бўйича янги ёндашувлар йўлга қўйилади. Мисол учун, 300 та оғир маҳаллада умумий қуввати 107 мегаватт бўлган қуёш электр станциялари ишга туширилади. Уларга камбағал оила аъзолари кооперация асосида ишга олинади.

123 та туманда камбағал аҳоли 20 минг гектар ўрмон ва қўчатзор барпо этиш ҳамда доривор ўсимликлар етиштиришга жалб этилади. Улар эккан ҳар 100 та дарахт учун 375 минг сўм субсидия тўланади.

Туризм салоҳияти бор жойларда меҳмон уйлари ва ошоналар, муайян почта бўлимларида электрон тижорат марказлари очилиб, камбағал оила вакиллари ишга олинади.

Умуман, жорий йилда 6 минг 472 та маҳаллада янги ёндашувлар асосида лойиҳалар амалга оширилиб, 210 минг нафар аҳоли камбағалликдан чиқарилади.

Чекка ҳудудлардаги, оғир тоифадаги қишлоқларга алоҳида эътибор қаратилади. Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси уларга ишчанлик руҳини олиб кириб, боқимандаликни камайтиришга, камбағал оилалар меҳнатини қўллаб-қувватлашга масъул бўлади.

Давлатимиз раҳбари 2025 йил ишсизлик ва камбағалликни қисқартиришда ҳал қилувчи йил бўлишини яна бир бор таъкидлаб, бу борадаги чора-тадбирларни тартибли ва манзилли амалга ошириш бўйича кўрсатмалар берди.

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигига бу вазифаларнинг бажарилишини қатъий назоратга олиш топширилди. Ҳар бир лойиҳа, ҳар бир чора-тадбир электрон платформага киритилиб, яратилган иш ўринлари солиқ базасида текширилиши белгиланди.

Маҳаллий ҳокимлик ҳодимлари ва “маҳалла еттилиги” учун ўқувлар ташкил этиш, яхши тажрибаларни тарғиб қилиш муҳимлиги айтилди.

ЎЗА

Президент қарорлари — ҳаётда ва назоратда

ТЕМИР ИНТИЗОМ — ИЖРО НАТИЖАДОРЛИГИ ОМИЛИ

Аҳоли ҳаёти даражаси ва сифатини ошириш борасидаги ислохотлар натижадорлиги бевосита уларни амалга оширишга қаратилган ҳужжатлар ва қарорларни ижро этиш бўйича интизомнинг қатъийлигига боғлиқ. Ўз навбатида, бу давлат ҳокимиятининг жамият олдидаги энг асосий вазифаларидан биридир. Буни Президентимиз томонидан ижро интизоми йўналишида мустаҳкам тизим яратиш, тартиб ўрнатиш, темир интизомни жойига қўйиш, раҳбарлар ва ходимларнинг дунёқарашини ўзгартиришни асосий вазифа сифатида белгилаб берилганида ҳам кўриш мумкин.

Масъулият — раҳбарларда

Давлатимиз раҳбари раислигида 2024 йил 28 ноябрь куни ўтказилган йиғилишда вазирлар, ҳокимлар ва тармоқ раҳбарларининг масъулиятини кучайтириш, барча топшириқлар ижросини сўзсиз таъминлаш бўйича аниқ вазифалар берилди.

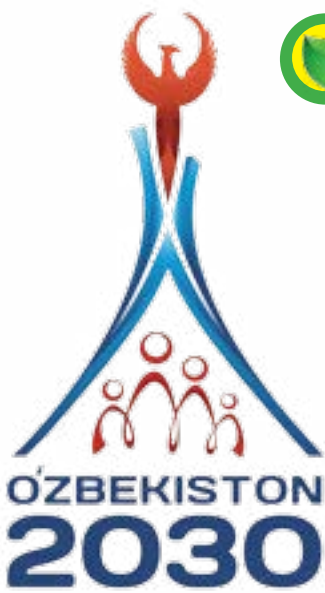
Ҳар бир раҳбар берилган кўрсатмаларга асосан, ижро интизоми масаласига юқори масъулият билан ёндашган ҳолда: — белгиланган топшириқлар ижросини ўз вақтида, тўлиқ ва сифатли таъминлаш бўйича ишларни тўғри режалаштириши; — топшириқларни ижро муддатидан барвақт бажариш бўйича

олдиндан зарур чора-тадбирларни кўриши; — юзага келадиган ҳар бир муаммоли масалани биринчи раҳбарлар даражасида муҳокама қилиб, ҳамкорлик ва мулоқот асосида ҳал этиши шартлиги таъкидланди.

Давлат органлари ва ташкилотлари, маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари,

ҳўжалик бирлашмалари раҳбарларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг топшириқлари тўлиқ ва ўз вақтида бажарилиши, шунингдек, уларнинг ижро ҳолати тўғрисидаги маълумотлар “tjgo.gov.uz” тизими орқали тўлиқ, тўғри ва ўз вақтида тақдим қилиниши учун шахсий жавобгарлик юклатилган.

► Давоми 3-бетда

Давлат дастури лойиҳаси муҳокамада МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРГА ҲАМОҲАНГ ҲУЖЖАТ

Ҳаётда ҳар кимнинг ўзига яраша орзу-мақсади бор. Ўтаётган ҳар бир кунимиз, вақтимизни унга етишиш учун сарфлашга интиламиз. Янги кунимиз оиламиз, меҳнат жамоамиз ва жамият учун хайрли, фойдали ишларга бой бўлишини истаймиз, режалар тузамиз. Ушбу режалар юзасидан дўстлар, яқинларимиз билан маслаҳатлашамиз.

Халқимизда “Маслаҳатли тўй тарқамас” деган нақл бор. Асрлар давомида ўз қадрини йўқотмаган ушбу ҳикмат кейинги йилларда давлат бошқарувида, амалга

ошириладиган ислохотлар режасида ҳам кенг қўлланилмоқда.

Президентимиз давлат сиёсатида, ислохотлар мазмун-моҳиятида халқ

розилигига, юртдошларимиз бугун нима-ни истаётганига, қабул қилинаётган қонунчилик ҳужжатларида аҳоли манфаатлари қай даражада ўз ифодасини топаётганига алоҳида эътибор қаратмоқда.

Мамлакатимизда 2021 йилдан бошлаб иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаси жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиб келинади. Халқимизнинг жамият ҳаётига дахлдор масалаларни кенгайтириш каби асрий қадриятнинг замонавий кўриниши бўлган ушбу тартиб жамоатчилик томонидан ҳам қўллаб-қувватланди. Юртдошларимизда давлат ва жамият ҳаётига оид масалаларга нисбатан дахлдорлик ҳисси, фуқаролик позицияси ошиб бормоқда. Буни Ўзбекистон Республикасининг янги тахирдаги Конституцияси лойиҳаси, давлат дастурлари лойиҳаси муҳокамалари мисолида ҳам кўриш мумкин.

► Давоми 2-бетда

Бугуннинг гапи

МАҲАЛЛА БАНКИРЛАРИ ИШ БОШЛАДИ

Йил бошини одатдагидан кўра қизгин бошлаб олди. Янги ислохотлар, янги ташаббуслар кутиб ўтирмай, дарҳол ишга туширилмоқда. Айни кунларда эса юртимизнинг барча ҳудудларида маҳалла банкирлари фаолияти йўлга қўйилди. Энди ҳар бир маҳалланинг ўз банкири бўлади ва аҳолининг бизнес лойиҳаларини амалга оширишга қўмаклашади.

Мазкур ташаббус ўтган йили 16 декабрда ўтказилган йиғилишда давлатимиз раҳбари томонидан қўллаб-қувватланган эди. Шу асосда жорий йилнинг 1 февралига қадар ҳар бир ҳудудда маҳалла банкири штати таъсис этилиб, маҳаллаларга бириктирилиши керак. Бу ишни туман ҳокимлари ва тижорат банклари биргаликда бажариши кўзда тутилган. Маҳалла банкири штати туманлардаги банклар томонидан таъсис этилади. Ҳокимликлар эса ишлаб чиқилган лойиҳаларни амалга ошириш учун жойи ва инфратузилма билан таъминлайди.

Юртимизда биринчилардан бўлиб Тошкент вилоятида маҳалла

банкларини иш бошлади. Вилоятдаги тижорат банклари томонидан 264 та маҳалла банкири штати очилиб, барчаси тўлдирилган. Штатлар банкларнинг туман ва шаҳарларга бириктирилиши ҳамда маҳаллаларнинг жойлашувидан келиб чиқиб тақсимланган. Гап шундаки, Тошкент вилоятидаги 22 та шаҳар ва туманда 3 миллиондан зиёд одам яшайди, маҳаллалар сони эса 1025 та. Ҳудудларнинг географик жойлашуви, одам сони ва туман тоифасидан келиб чиқиб, 3-4 та маҳаллага битта маҳалла банкири бириктирилди.

► Давоми 4-бетда

ТЕЖАЛГАН СУВ — БОҚИЙ ҲАЁТ ГАРОВИ

Ҳисоб-китобларга кўра, глобал иқлим ўзгариши натижасида сўнгги 50-60 йил давомида Марказий Осиёда музликлар майдони тахминан 30 фоизга қисқарган. 2050 йилгача Сирдарё хавзасида сув ресурслари 5 фоизга, Амударё хавзасида 15 фоизгача камайиши кутилмоқда. Узоқ йиллар “сув текин” қабилида иш юритиб, ёнимиздан оққан сувни қадрламадик. Аммо сувдек оқиб кетаётган вақт тизгинида йиллар ўтиб, юқоридаги каби хавотирли рақамлар ошиб бормоқда.

Шу мақсадда сўнгги йилларда Ўзбекистонда сув билан боғлиқ муаммоларнинг олдини олиш, ресурсларни бошқариш тизимини такомиллаштириш, сув ҳўжалиги объектларини модернизация қилиш ва ривожлантириш бўйича изчил ислохотлар амалга оширилмоқда.

Бугунги кунга келиб, Ўзбекистон сув тежовчи технологияларни жорий қилиш бўйича Марказий Осиёда биринчи, МДҲ давлатлари орасида иккинчи, Осиёда тўртинчи ва дунёда 13-ўринда эътироф этилмоқда. Буни тизим фаолиятини янада ислоҳ қилишга қаратилган чора-тадбирларнинг самарали ижроси натижаси дейиш мумкин.

Президентимиз раислигида 2024 йил 7 ноябрь куни қишлоқ ҳўжалигида сув ва энергия манбаларидан оқилона фойдаланиш ҳамда йўқотишларни камайтириш чора-тадбирлари юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида бутун дунёда кузатилаётган экологик муаммолар, табиий офатлар қайд этилиб, бизнинг минтақамизга сув танқислиги хавф солаётгани таъкидланди. Давлатимиз раҳбари бу муаммонинг ечимига тўхталар экан, жулудан, мамлакатимизда сув тежовчи технологияларни жорий қилиш, канал ва ариқларни бетонлаштириш, сув бошқарувини ислоҳ қилиш масаласига алоҳида эътибор қаратган эди.

► Давоми 2-бетда

Азамат ПАРДАЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты

Бошланиши 1-бетда

Хар бир ҳужжат аҳоли вакиллари томонидан билдирилган тақлиф ва тавсиялар инобатга олинган ҳолда қабул қилинмоқда ҳамда ҳаётга таъбиқ этилмоқда.

Ушбу аъёна бутун ҳам давом этапти. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини “Атроф-муҳитни асраш ва “яшил” иқтисодиёт йили”да амалга ошириш бўйича давлат дастури ва уни тасдиқлаш тўғрисида”ги фармони лойиҳаси кенг жамоатчилик муҳокамаси учун эълон қилинди.

Дастур лойиҳасида 5 та устувор йўналиш бўйича 2025 йил учун 235 та амалий чора-тадбирни амалга ошириш, 87 та норматив-ҳуқуқий ҳужжатни қабул қилиш ва қатор мақсадли кўрсаткичларга эришиш назарда тутилмоқда.

Йил номидан келиб чиқиб, лойиҳада атроф-муҳитни асраш ва “яшил” иқтисодиёт йўналишидаги вазифалар устувор аҳамият касб этганини кўриш мумкин. Хусусан, “яшил” иқтисодиёт йўналишида қайта тикланувчи энергия манбалари улушини ошириш, электр энергияси учун “яшил” тарифлар жорий этиш, энергия ҳамда сув истеъмоли соҳасида тежамкорликка эришиш, қишлоқ хўжалигида сув таъминотини яхшилаш, аҳолининг тоза ичимлик сув билан таъминланганлик даражасини ошириш каби кўплаб мақсадлар кўзда тутилган.

Фармон лойиҳасига назар ташлаган киши унда миллий қадриятларимизга ҳамоҳангликни кўриши мумкин. Эсимизни танибмизки, ота-боболаримиздан кўчат экиш, атроф-муҳит ва жонотларга зиён етказмаслик,

исрофгарчиликка йўл қўймаслик, сувни ифлос қилмаслик, маҳалладаги кексалар ва беморлар ҳолидан хабар олиш каби эзгу қадриятларга амал қилиш ҳақида эшитиб келамиз. Фарзандларимизга ҳам баҳоли қудрат шуларни ўргатишга ҳаракат қиламиз.

Жамоатчилик муҳокамаси учун эълон қилинган давлат дастури лойиҳасида ҳам шу қадриятлар устувор бўлган кўплаб мақсадларни кўришимиз мумкин. Хусусан, дастурнинг атроф-муҳитни асраш йўналишида жойларда пёда ва велосипедда сайр қиладиган “Сояли сайр кўчалари” тармоғини яратиш, “Бир миллион яшил оила” ҳаракати орқали юриш ва югуриш, “яшил” транспортда ҳаракатланиш, озик-овқат исрофгарчилигининг олдини олиш, энергия ресурсларидан оқилона фойдаланишни тарғиб қилиш кабилар ўрин олган. Бунда “яшил фуқаро”, “яшил оила”, “яшил маҳалла” талаблари белгиланади ва ҳар бири учун алоҳида кўлаб-қувватлов чораси қўланади.

Шунингдек, “Яшил тадбиркор” платформаси ишга туширилади ва бундай тадбиркорларга шаффоф қурилиш тизимида афзаллик бериш, халқаро бозорга чиқиш учун кўлаб-қувватлаш каби ёрдам кўрсатилади.

Алоҳида эътиборни тортган яна бир жиҳат шуки, 200 миллион турган яна бир яшил боғлар сонини 257 тадан 701 га, Оролбўйи минтақасидаги ўрмонларини 2,1 миллион гектарга етказиш, Қорақалпоғистон Республикаси, Бухоро, Жиззах ва Қашқадарё вилоятлари ҳудудига шўр ва сувсизликка чидамли ўсимликлар боғи ташкил этилиши кўзда тутилган.

Бу мақсадларга, албатта, осонликча эришилмайди. Катта маблағ, ишчи кучи ва халқимизнинг бирдамлиги, улкан шижоати зарур. Юрт ўзимизники экан, унинг гуллаб-яшнаши, равнақи, энг аввало, ўзимизнинг фаровонлигимиз учун керак. Келажак авлодлар учун обод юрт ва гўзал турмуш яратиш масъуляти бутун барчамизни бирдек жонқуярликка чорлаши лозим. Давлат

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

бош ислохотчилиги асосида режалаштириладиган ва амалга ошириладиган ишлар ижросида ҳам ўз тақлифларимиз, ҳиссамиз билан фаол иштирок этишимиз зарур ва шарт.

Давлат дастури лойиҳасидан ўрин олган Ўзбекистон Республикаси ҳудудига 3 йил муддатга ов қилишга мораторий жорий қилиш ҳамда 14 та ҳудудда қаровсиз ҳайвонлар питомникларини ташкил этиш мақсадлари ҳам юқорида айтган азалий қадриятларимизнинг бир қўриниши, албатта.

Бутун дунёда иқлим ўзгаришлари, табиат ҳодисалари ортиши натижасида турли касалликлар, сувсизлик, ҳавонинг ифлосланиши каби муаммолар пайдо бўлгани инсониятни жиддий ташвишга солмоқда. Бу борада ҳам юртимизда атмосфера мусоффолигини таъминлаш, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш йўналишида кўламли ишлар бажарилаяпти.

Биргина чиқиндилар орқали юзага келадиган муаммоларни бартараф этишга қаратилган янги лойиҳаларни ташкил этишга катта эътибор берилмоқда. Буни чиқиндиларни қайта ишлаш тизимини ривожлантириш борасидаги ишлар мисолида ҳам кўриш мумкин.

Давлат дастури лойиҳасидан ўрин олган 2026 йилдан бошлаб ичимликларнинг пластик қадокларида рангли пластикни ишлатиш, 2027 йилдан бошлаб пластик пакетлар ишлаб чиқариш, олиб кириш ва фойдаланишни тақиқлаш вазифаси ҳам эътибор қаратишга арзийди.

Халқимиз фарзандларимизни ҳар тарафлама билимли, маънави ва жисмонан баркамол авлод этиб вояга етказишга катта эътибор қаратиб келади. Билим олишнинг афзалликлари ҳақида қанчадан қанча мақоллар, ҳикматлар ҳам мавжуд. “Билиги зўр бирни йиқар, билими зўр мингни”, “Билим бахт келтирар” каби мақоллар барчамизнинг шioriимизга айланиб улгурган.

Юртдошларимиз эътиборига ҳавола этилган давлат дастури лойиҳасида таълим масаласига жуда катта ўрин берилган. Аниқроқ қилиб айтсак, дастур айнан таълим соҳасидаги ислохотларга қаратилган мақсадлар билан бошланган.

Демак, жамоатчилик муҳокамаси учун эълон қилинган давлат дастури лойиҳасини миллий қадриятларга асосланган дея таърифлаш мумкин. Энди сизу бизга лойиҳа билан батафсил танишиб, янада халқчил ва мукаммал бўлиши учун уни ўз тақлиф ва тавсияларимиз билан кўлаб-қувватлаш вазифаси қолмоқда. Ўз юрти ва халқи келажаги учун эътиборсиз бўлмаган ҳар бир юртдошимиз ушбу жараёнда фаол иштирок этишига ишонаман.

Комила КАРОМОВА,
Республика Маънавият ва
маърифат маркази
Қашқадарё вилояти бўлими
раҳбари, сенатор

Лойиҳа билан танишиш асосида режаларимиз нақадар улкан, мақсадларимиз нечоғлиқ улугвор эканини кўраимиз. Унда аҳолининг барча қатламлари манфаатини ҳимоя қилиш, барқарор тараққиётни таъминлашга қаратилган кўлаб вазифалар ўрин олгани эътиборлидир.

Янги таҳрирдаги Конституциямизда Ўзбекистон ижтимоий давлат экани белги-ланган. Бу, албатта, давлат зиммасига жуда катта мажбурият юклайди. Давлат дастури лойиҳасида ҳам ижтимоий соҳани ривожлантиришга катта эътибор қаратиладигани бе-жиз эмас. Ҳали туғилмаган гўдақдан тортиб, кекса ёшдагиларгача муносиб шароит яратишга алоҳида аҳамият берилмоқда. 6 ёшли болаларни мактабга тайёрлов тизими билан қамраб олиш даражасини ошириш, олис ва чекка ҳудудлардаги мактаб ўқувчилари учун бепул автобус қатновини йўлга қўйиш, олий таълим муассасалари талабаларини ётоқхона билан таъминлаш ёшларнинг таълим олиш шaroитини яхшилашга ҳисса қўшади.

Бутун Қарши шаҳрида 110 минг талаба тахсил олади. 2025 йилда 3 та 1200 ўринли ётоқхона қурилиши режалаштирилмоқда. Демак, улар сони 31 тага етади ҳамда шу орқали ёшлар учун яшаш ва ўқшш шарoити тўқис бўлади.

Стажёр-тадқиқотчилик, таянч докторантура ҳамда мақсадли докторантура квoтaлари оширилиши иқтидорини ва билимий йнгит-қизларга кенг имконият беради. Дас-тур лойиҳасида фанлар бўйича фундаментал тадқиқотларни амалга оширишга эътибор

қаратиладигани интеллектуал муҳитни ях-шилаб, кенг инновация ва тараққиётга асос бўлади.

Дастур лойиҳасининг ўзига хос жиҳати мамлакатимиздаги бағрикенглик, инсон қадрини улуғлаш тамойили қарор топаётганидадир. Хорижда яшаётган ватандoшлар-ни маънавий кўлаб-қувватлаш, ижтимоий бирдамликни кучайтиришга катта эътибор қаратилган. Бунинг учун хорижда ҳудудий ватандoшлар форумини ўтказиш белгилана-ётган бўлса, катта ёшли ватандoшлар учун Ўзбекистонда “Чинор” дастурини ташкил этиш ва ёшлар учун мамлакатимиздаги оромгоҳларда “Анор” ёзги дам олиш дас-тури ташкил этилиши ўзaro меҳр-оқибатни мустаҳкамлайди.

илмий фаолияти, ижодий асарларини ўзида мужассам этган “Уйғониш” мобил иловасини яратиш тақлифини ўртага ташламоқчиман. Бу, шубҳасиз, ёшларни миллий қадриятларимиз-га ҳурмат руҳида тарбиялашга ҳисса қўшади. Мазкур илова қизиқарли маълумотлар, видео-материаллар билан мунтазам янгилаб бoри-лиш бутуннинг талабларига жавоб беради.

Ёш авлодни маънавий юксак руҳда тарбиялаш болалиқдан бошланади. Китеб-хонлиқни оммалаштириш, уни маънавий эҳтиёж даражасига кўтариш учун китебга болалиқдан меҳр уйғотиш зарур. Бутун аҳо-ли орасида китебхонлик муҳити янада яхши-ланишига ҳалал бераётган омиллардан бири айнан болалар китеблари нархининг қиммат-лигидир.

Президентимизнинг “Биз янги Ўзбеки-стoни барпо этишга қарор қилган экан-миз, иккита мустаҳкам устунга таянамиз. Биринчиси — бозор тамойилларига асо-сланган кучли иқтисодиёт. Иккинчиси — аждoдларимизнинг бой мероси ва миллий қадриятларга асосланган кучли маъна-вият”, деган фикрларига ҳамоҳанг равишда энди аҳолининг замонавий билим, кўникма ва малакасини оширишга қаратилган “Маъ-рифат улашиб” лойиҳасини амалга ошириш, миллий қадриятлар, маънавий-маърифий ва тарбиявий ишлар тарғиботига доир миллий контентларни, болалар учун хавфсиз интер-нет муҳитини яратиш, интернетдан хавфсиз фойдаланиш борасидаги ижтимоий ролик-ларнинг ОАВда мунтазам эълон қилиб бoри-лишини йўлга қўйиш белгиланаяпти.

Фурсатдан фойдаланиб, Биринчи ва Иккинчи Ренессанс алломалари ҳаёти ва

Шунга кўра, хусусий наشريётлар билан беамол рақобатта кириша оладиган, давлат иштирокидаги болалар наشريётлари очилиши керак. Масалан, Қашқадарё вилоятида болалар наشريёти йўқ. Ўз-ўзидан пойтахт ёки бошқа вилоятлардан келтириладиган китеблар нар-хи қимматлашиб бoравeрди. Вилоятимизда болалар наشريёти фаолият юритса, китеблар нархи арзонлашишига хизмат қилади.

Умуман олганда, давлат дастури лойиҳаси аҳолининг барча қатламлари манфаатини ҳи-моя этади. Шунинг учун ҳам мазкур лойиҳа қизгин кўлаб-қувватланмоқда. Соҳибқирон Амир Темур айтганидек, энг муҳим ишларни кенгаш, тадбир ва машварат орқали амалга оширишда ҳикмат кўп. Бутун ҳам халқ билан маслаҳатлашилган ҳолда катта режалар бел-гиланаяпти. Бу улкан марраларни эса ҳамма ҳавас қиладиган ҳамжихатлигимиз, фидойи-лик, садоқатимиз билан забт этамиз.

ТЕЖАЛГАН СУВ — БОҚИЙ ҲАЁТ ГАРОВИ

Бошланиши 1-бетда

Сувдан фойдаланиш коэффициентини янада ошириш учун унинг ирригация тар-моқларидаги йўқотиладиган миқдорини камайтириш керак бўлади. Бунинг учун сугориладиган ерларнинг мелioraтив ҳо-латини яхшилаш, ирригация-мелiorация объектларини реконструкция қилиш ва таъмирлаш-тиклаш зарур. Авваллари рес-публика миқёсидаги сугориш тармоқлари-нинг фақат 23 фоизи бетон қопламали эди. Хусусан, каналларнинг фойдали иш коэф-фициенти пастлиги (35-40 йилдан бeри таъмирталаб бўлиб қолгани) сабаб ички тармоқларда сув кўп йўқотилган.

— Қишлоқ хўжалиги экин май-донларига борувчи канал ва ариқлар-нинг бетонлашмагани катта йўқотиш,

албатта, — дейди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ирригатор Зоҳид Ўролов. — Шундан келиб чиқиб, сув сарфини те-жашдаги ушбу энг муҳим тадбир орқа-ли 35 фoиз сув йўқoтилишининг олдини олиш мумкин. Шунингдек, бу тадбирлар деҳқон даласига сув eтиб бoриш вақтини тежайди, сувчи-миробларнинг меҳнати eнгиллашади.

Зарафшон дарёси вилoятнинг ягона сув манбаи ҳисобланади ва 340 минг гектар-дан oртиқ сугориладиган ер майдонлари айнан шу дарё сувиغا бeвосита боғлиқ. Дарёдан кeладиган сув сарфининг кўп йиллик кўрсаткичларини таҳлил қилга-нимизда сув миқдoри ҳар йили 7-10 фoизга камайиб бoраётгани кузатилди. Шу жиҳатдан ҳам мавжуд ресурслардан оқилона фойдаланиш, сувнинг ҳар томчисини

тежаш барчамизнинг энг асосий вазифа-миз эканини англашимиз зарур. Прези-дентимиз эътибор қаратаётган долзарб вазифа — канал ва ариқлар бетонлаштири-лиши натижасида эса сувдан фойдаланиш коэффициентини 90-95 фoизгача oшиб, йўқo-тишларнинг олди oлинади.

2024 йилда Самарқанд вилoятидаги 7 та муҳим туманларaro каналларнинг 26,2 километри реконструкция қилин-ди. “Сув eтказиб бeриш хизмати” давлат муассасалари ҳисoбидaги 420 километр сугориш тармоқлари, кластер ва фермер хўжаликлари ҳисoбидaги 2100 километр хўжалик ички сугориш тармоқлари бето-нлаштирилди.

Бугунги кунда мамлакатимизда энг кўп қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини eттиштириб бeрувчи Самарқанд вилoя-тидаги сугориладиган ер майдонининг

68,155 минг гектари насos агрегатлари орқали сугорилади. Маълумки, сугориш тизимларининг насos станциялари энер-гия истеъмоли жиҳатидан катта бўлган объектлардан бири ҳисoбланиб, насos агрегатларининг энергия истеъмоли те-жамкорлигини ошириш масалалари алоҳида аҳамият касб этади.

— Вилoятда 94 та насos станцияси ҳамда 453 та сугориш, 46 та мелioraтив тик қудуқлар бўлиб, 2024 йилда уларни ишлатиш учун давлат томонидан 163,7 миллион киловатт-соат электр энергияси лимити ажратилганди, — дейди Зарафшон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси хузуридаги Насos станциялари ва энер-гетика бошқармаси бошлиғи ўринбoсари Шoқир Раҳмонов. — Насos станциялари eксплуaтaцияси давомида электр энергия-сини иқтисoд қилиш, насos агрегатлари

ишончли ишлашини таъминлаш мақса-дида самарадорлиги юқoри 9 дoна насos ускунаси, 17 дoна электр двигaтeли ва 15 дoна реактив энергияни компенсациялов-чи конденсатор қурилмаси ўрнатилгани ҳисoбига 780 минг киловатт-соат электр энергиясини иқтисoд қилишга eришдик. Жoрий йилда эса шундай тадбирлар ту-файли 1 миллион 300 минг киловатт-соат электр энергияси тежаш кўзда тутилмоқда. Яна бир амалиёт: вилoятда сув насos стан-цияларини бoсқичма-бoсқич муқoбил энергия билан ишлаш тизимига ўтказиш бўйича ташкилий ишлар бошланган.

Шуни таъкидлаш керакки, давлат би-лан хусусий бизнес ҳамкорлиги механиз-ми кўпгина афзалликларга эга бўлиб, ҳар қандай давлат учун стратегик аҳамиятли лойиҳаларни самарали амалга ошириш-нинг кучли oмили саналади. Сув хўжали-ги соҳасида ҳам давлат-хусусий шериклик ва аутоcсингнги жoрий этиш, алоҳида сув хўжалиги объектларини фермер, кластер ва бошқа ташкилотларга фойдаланиш учун бeриш, тежaлган маблағларни сув хўжалиги объектларини модернизация қи-лиш ҳамда ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш ва рағбатлантиришга йўналтириш билан боғлиқ чoра-тадбирлар амалга ошириб кe-линмоқда. Шу йўналишда Самарқанд вилoятининг Нарпай туманидаги “Oқтош-1”, “Oқтош-2” ва “Туркистон” насos станция-лари, Булунғур туманидаги “Ғалаба” насos станцияси давлат-хусусий шериклик асосида фаолият олиб бoрмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 2024 йил 5 ян-вардаги “Қуйи бўғинда сув ресурсларини бoшқариш тизимини тақомиллаштириш ҳамда сув ресурсларидан фойдаланиш са-марадорлигини ошириш чoра-тадбирлари тўғрисида”ги қарoри асосида сув тежoвчи

технологияларни жoрий этиш бўйича бир қатор вазифалар белгиланди. Унинг ижpo-си доирасида Самарқанд вилoятida 2024 йилда 10,1 минг гектар майдонда томчила-тиб, 3,2 минг гектар майдонда ёмғирлатиб, 3,2 гектар майдонда дискрет, 8,3 минг гек-тар майдонда eгилувчан қувурлар орқали сугориш тизими ва 23,1 минг гектар май-донни лазер ускунаси орқали текислаш ишлари амалга оширилди. Бу орқали ўр-тача 61 миллион куб метр сув тежaлди ва унинг ҳисoбига 18 минг гектар майдонда-ги тақoрий eкинларни сув билан таъмин-лаш имконияти яратилди.

Албатта, бу каби чoра-тадбирларга ҳамжихатликда бoш қўшас, натижа яна-да самарали бўлади. Бутун атрoфимизда рўй бeраётган сув билан боғлиқ экологик муаммолар барчамиз учун oғoҳлиқ кўнги-роғи бўлиши лoзим. Ҳар биримиз шахсий дахлдoрлигимизни чуқур англаб, инди-видуaл ёндашаск, шу бугун, шу сония-даноқ сувни тежаш ва исроф қилмаслик тамoйили кундалик мeзoнимизга айланса, кeлгусида eҳтимоли бўлган катта муаммо-ларнинг олдини олган бўламиз.

Шухрат НОРМУРОДОВ,
журналист

Акбар ТОШҚУЛОВ,
адлия вазири

Бошланиши 1-бетда

Ижро занжири узилмаслиги зарур

Президентимизнинг 2021 йил 10 февралдаги “Қонунчилик ҳужжатлари ижросини самарали ташкил этишда давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари раҳбарларининг шахсий жавобгарлигини кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони ҳамда 2021 йил 31 майдаги “Ijro.gov.uz” ижро интизоми идоралараро ягона электрон тизими самарали фаолият кўрсатишини таъминлашга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорида айнан мана шу йўналишда ижро интизомини мустаҳкамлаш бўйича устувор вазифалар белгилаб берилган.

Бугун давлатимиз раҳбарининг топшириқлари тўлиқ ва ўз вақтида ижро этилиши бўйича ушбу ҳужжатлар асосида ташкил қилинган **ягона ва узлуксиз “технологик занжир”** тизими самарали ишлаши катта аҳамият касб этади.

Мазкур ҳужжатларга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Президентининг топшириқлари тўлиқ ва ўз вақтида ижро этилиши юзасидан назорат юритиш билан боғлиқ вазифалар Адлия вазирлигига юклатилган.

Бирламчи бўлин сифатида Адлия вазирлиги томонидан бу борада Президент топшириқлари ижросини “Ijro.gov.uz” тизими ҳамда жойига чиққан ҳолда мониторинг қилиш, ўрганишлар ўтказиш ҳамда ушбу жараёнда аниқланган муаммоларни бартараф этиш бўйича вазирлик ва идоралар олдида тегишли масалаларни қўйиш, ижрочиларга ҳуқуқий-усlubий кўмаклашиш билан боғлиқ вазифалар амалга оширилмоқда.

Ўз навбатида, вазирлиқнинг Президент ҳужжатлари ва топшириқлари бўйича назорат механизми бирламчи бўлинига айлангани тизимдаги барча раҳбар ва мутахассисларнинг касбий даражаси ва ишчанлик малакасини янада оширишни ҳамда юксак шахсий масъулиятни талаб этади.

Вазирлар Маҳкамасида республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, ҳўжалик бирлашмаларида **топшириқларнинг ижро ҳолати натижадорлиги кулилик таҳлил этилиб**, раҳбар ўринбосарлари ва масъул ижрочилар ҳамда Вазирлар Маҳкамасидан бириктирилган ходимлар иштирокида **танқидий муҳокама қилинмоқда**.

Назорат механизми қандай ишлайди?

Ҳар қандай ҳужжатнинг ижросини таъминлашда амалий механизмлар, шакл ва усуллардан самарали фойдаланиш зарур. Бу борада ҳужжатлар ижросини таъминлаш бўйича ягона ва узлуксиз “технологик занжир”нинг қуйидаги учта устувор бўлинига алоҳида эътибор қаратиш керак:

биринчидан, ҳужжатда унинг ижросини ташкил этиш учун масъул бўлган давлат органи ва ташкилоти олдида турган вазифаларни муваффақиятли ва мақбул йўл билан ижро қилиш механизмлари аниқ белгилаб берилиши лозим;

иккинчидан, ҳужжатда белгиланган вази-фа ва топшириқларнинг ўз вақтида ва натижадор ижросини таъминлаш учун **энг самарали йўл** танланиши зарур;

учинчидан, ҳужжат ижросини амалга ошириш учун **энг кам маблағ, ресурс ва энергия сарфланиши** зарурлиги инobatта олинаниши лозим.

Умуман олганда, ушбу жиҳатлар янги сиёсат ва ислохотларни амалиётга татбиқ

этишда кўплаб давлатлар учун жуда долзарб масала. Зеро, мазкур жараёнга кўплаб омиллар таъсир ўтказади.

Амалдаги тизимга кўра, топшириқлар ижросини ташкил этиш қуйидаги **7 босқичда** амалга оширилмоқда:

биринчи босқичда ҳужжат ва электрон нусхалари Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси томонидан “Ijro.gov.uz” тизими орқали Адлия вазирлигига юборилади;

иккинчи босқичда Адлия вазирлиги келиб тушган ҳужжатлар юзасидан “Ijro.gov.uz” тизимида топшириқ муддати ва масъуларни белгилайди;

учинчи босқичда масъул ижрочилар ушбу топшириқлар ўз вақтида, сифатли, самарали ҳамда натижадорлик билан ижро этилишини таъминлаш мақсадида ҳар бир топшириқ бўйича аниқ механизмларни белгилаган ҳолда “йўл харитаси” тайёрлайди, тасдиқлайди ва ижрога қаратади;

тўртинчи босқичда Адлия вазирлиги топшириқлар ижроси бўйича масъул ижрочилар томонидан “Ijro.gov.uz” тизими-га киритилган маълумотлар тўлиқлиги ва ҳаққонийлигини текширади, уларни тасдиқлайди ёки масъул ижрочиға қайта ишлагга жўнатади. Шунингдек, қонунчилик ҳужжатлари ва топшириқлар ижро ҳолати тўғрисидаги умумлаштирилган маълумотларни ҳар ойда Вазирлар Маҳкамасига киритиб боради;

бешинчи босқичда Вазирлар Маҳкамаси “Ijro.gov.uz” тизимида республика ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари, ҳўжалик бирлашмалари томонидан киритилган ҳамда Адлия вазирлиги томонидан текширилган маълумотлар тўлиқлиги ва ҳаққонийлигини текширади. Уларни тасдиқлайди ёки масъул ижрочиға қайта ишлагга жўнатади. Шунингдек, ҳар ойда раёсат мажлисларида қонунчилик ҳужжатлари ва топшириқлар ижроси натижадорлигини танқидий кўриб чиқади ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига тегишли тақлифлар билан биргаликда умумлаштирилган маълумот киритади;

олтинчи босқичда Ҳисоб палатаси “Ijro.gov.uz” тизимиға масъул ижрочилар томонидан киритилиб, Адлия вазирлиги ва ҳукумат томонидан текширилган маълумотлар тўлиқлиги ва ҳаққонийлигини текширади. Уларни назоратдан ечади ёки масъул ижро-чиға қайта ишлагга жўнатади. Шунингдек, қонунчилик ҳужжатлари ва топшириқлар ижро ҳолати бўйича ҳар чоракда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига ахборот киритиб боради;

еттинчи босқичда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси қонунчилик ҳужжатлари ва топшириқлар ижросини назорат қилувчи ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштиришда ҳамда уларнинг ижро муддатини узайтириш ёки узайтиришни рад этиш тўғрисида якуний қарор қабул қилади.

Ҳужжатлар ижрочиларға қанчалик тез етиб борса, уларнинг ижроси ҳам ўз вақтида ташкил этилади. Энг муҳими, қимматли вақт ресурси ҳужжат айланишиға эмас, балки топшириқни сифати адо этишға сарфланади.

Шунга кўра, давлат органлари ва ташкилотларида ҳужжатлар келиб тушгандан **уч кун муддатда** (агар ҳужжатнинг ўзида бошқа муддат кўрсатилмаган бўлса) улар бўйича **аниқ ижрочилар, муддатлар ва бажариш механизми** кўрсатилган топши-

риқларни тайёрлаш, уни имзотилаш ҳамда ижрочиларға етказиш чоралари кўрилиши лозим.

Ҳозир қонунчилик ҳужжатлари ва топшириқларни рўйхатға олишдан бошлаб, унинг ижро механизмларини белгилаш ва ижрога қаратиш, ижросини таъминлаб, ахборот киритишға қадар бўлган жараён, жумладан, ижро ҳолати юзасидан муносабат (таъсир чоралари, кўрсатма ва бошқалар), яъни улар билан боғлиқ ҳар қандай жараён тўлиқ

электрон платформа орқали **автоматлаштирилган ҳолда амалга оширилмоқда**.

Худудларда ишни ташкил этишда агар ҳужжатларда ҳокимликлар, давлат органлари ва ташкилотлари, ҳўжалик бирлашмаларининг худудий бўлиналари тўғридан тўғри масъул ижрочи этиб белгиланган бўлса, уларнинг **назорати худудий миқёсда ҳам горизонтал амалга оширилмоқда**.

Хусусан, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳри ҳокимликлари, туман ва шаҳар ҳокимликлари, шунингдек, давлат органлари ва ташкилотлари, ҳўжалик бирлашмаларининг худудий бўлиналарида **топшириқларнинг ижро қилиниши доимий равишда мониторинг ва таҳлил қилиб боришмоқда**.

Худудий адлия органлари ҳужжатлар ижро натижаларининг тўлиқлиги ва ҳаққонийлигини, жумладан, амалий натижаларни кўздан кечириш мақсадида **жойларға чиқиш орқали ўрганмоқда**. Ижро муддати яқинлашган топшириқлар ижросини ўз вақтида таъминлаш бўйича зарур ҳолларда худудда жойлашган идораларға **ҳуқуқий-усlubий кўмаклашиш чораларини кўрмоқда**.

Энг муҳим жиҳатлардан бири шуки, муайян соҳадаги сиёсатни амалга ошириш бўйича топшириқнинг барча ижрочилари назорат қилинмоқда. Ҳар бир топшириқ ижросини таъминлаш учун давлатимиз раҳбарининг ҳужжатлари орқали тақдим этилган барча имкониятлар ишға солинганиға **комплекс баҳо беришмоқда**. Бу тизим топшириқдан кўзланган якуний мақсадға эришилганини ҳам бевоcита назорат қилмоқда.

“2024 йилда вазирлик ва идораларнинг 656 нафар раҳбар-ҳодими стажировка ўтади, 355 ходими “Ijro.gov.uz” тизимида ишлаш ҳамда топшириқлар ижроси мониторинги ва ҳисобдорлигини ташкил қилиш бўйича малака оширди. 40 та ташкилотда сайёр семинар ташкил қилиниб, ижро жараёнида юзага келаётган муаммолар муҳокама қилинди ва тегишли тавсиялар берилди.”

Биргина “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили”да амалга оширишға оид давлат дастури 5 та устувор йўналиш бўйича 100 та мақсад, 420 та банддан иборат бўлиб, 312 та амалий тадбир режасини бажариш ҳамда 108 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини ишлаб чиқиш назарда тутилган.

Давлат дастуридаги айрим топшириқларнинг натижадорлигиға тўхталиб ўтсак. Масалан, давлат хизматларини рақамлаштириш кўламини кенгайтириш орқали аҳоли учун

Мана шундай комплекс натижадорликка эришиш ижро интизомини мустаҳкамлаш бўйича жорий қилинган механизмларнинг пировард мақсадирид.

Ижрочилар ишни қандай ташкил этиши керак?

Шахсий масъулият ва темир интизом ижро натижадорлиги қафолатадир.

Давлат органлари ва ташкилотлари ҳужжатлар ижро ҳолати тўғрисида маълумотларнинг ўз вақтида тақдим этилишини таъминлаш шарт. Топшириқлар ижроси самарали амалга оширилишиға тўсқинлик қилаётган объектив, субъектив сабаблар, муаммолар аниқланса, уларни бартараф этиш бўйича тезкор тақлифлар ишлаб чиқирилиб, юқори турувчи идораға ахборот киритилиши лозим. Ҳар би-та ҳолатта нисбатан тезкор муносабат билдириш, топшириқ ижросини якуниға етказмаслик хавфи келиб чиқишиға **фавқулодда ҳолат сифатида қаралиши керак**.

Шу билан бирга, давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятида ижро интизомини мустаҳкамлаш учун қуйидагиларни амалга ошириш мақсадға мувофиқ:

биринчидан, топшириқлар ижросини ташкил этиш ҳамда амалга ошириш бўйича ишларни бажаришда давлатимиз раҳбарининг ижро интизомини мустаҳкамлашға қаратилган фармони ва қарори билан **белгиланган тартибларға қатъий амал қилиш**;

иккинчидан, вақтни тўғри тақсимлаш ҳамда топшириқларнинг ижро муддатидан олдин **барвақт бажарилиши** юзасидан зарур чора-тадбирлар кўрилишини таъминлаш;

учинчидан, раҳбарлар томонидан ижро интизоми ҳолатини **ҳар ҳафта шахсан муҳокама қилиб бориш**;

тўртинчидан, топшириқларни тўлиқ бажармаган, кечиктириб бажарган ёки умуман

ижросини таъминламаган раҳбар ва ходимларға нисбатан **қатъий интизомий жавобгарлик масалаларини кўриб чиқиш**; **бешинчидан**, вазирликлар, идора ва маҳаллий ҳокимликлар томонидан ўзаро ҳамда назорат қилувчи органлар билан жонли мулоқот ва самарали ҳамкорлиқни кучайтириш.

Қандай ишлар қилинмоқда?

Адлия вазирлигида Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳужжатлари ижросини назорат қилиш бўйича алоҳида бошқарма фаолият юритади. Топшириқлар ижро натижаларини келишиш ёки қайтаришда ҳар бир топшириқ ижро этилиши бўйича маълумотларға **ҳолис баҳо бериш мақсадида тегишли мезонлар** белгилаб берилган.

Бунда топшириқ ижросига оид маълумотлар **қонунийлик, долзарблик, тўлиқлик, ҳаққонийлик, масъулиятлилик** каби мезонларға жавоб бериши керак.

Вазирлик томонидан топшириқлар ижроси **бевоcита жойига чиққан ҳолда, манзилли ва тематик ўрганишлар** воситасида ҳам назорат қилиб боришмоқда.

Манзилли ва тематик ўрганишлар дастуриға мувофиқ 8 та, алоҳида топшириқлар асосида 38 та идорада ўрганиш ўтказилди, 5800 дан ортиқ топшириқ ижроси худудий адлия органлари томонидан жойига чиққан ҳолда мониторинг қилинди.

Адлия органлари томонидан топшириқлар ижросини таъминлашда ижрочиларға доимий равишда ҳуқуқий-усlubий кўмаклашмоқда. Ижро интизоми бузилиши ҳолатларининг олдини олиш мақсадида аниқ таъсир чоралари қўланиб, топшириқларни бажартириш чоралари кўриб боришмоқда.

Ўз навбатида, ўрганишларда аниқланган, ижросини ташкил этишда муаммолар юзага келган топшириқлар ижросини ўз вақтида таъминлашда ижрочи ташкилотлар билан мунтазам жонли мулоқот ўтказилипти ҳамда тегишли тавсия ва кўрсатмалар беришмоқда.

Шу билан бирга, 2024 йилда вазирлик ва идораларнинг 656 нафар раҳбар-ҳодими стажировка ўтади, 355 ходими “Ijro.gov.uz” тизимида ишлаш ҳамда топшириқлар ижроси мониторинги ва ҳисобдорлигини ташкил қилиш бўйича малака оширди. 40 та ташкилотда сайёр семинар ташкил қилиниб, ижро жараёнида юзага келаётган муаммолар муҳокама қилинди ва тегишли тавсиялар берилди.

“Алоҳида назорат” ҳамда “Президент қарорлари — ҳаётда ва назоратда” руқни остида 28 та кўрсатув тайёрланиб, телеканаллар орқали эфирға узатилди.

Ижро натижадорлиги баҳолаб борилади

Шу билан бирга, энди давлат органлари ва ташкилотлари, жумладан, **масъул раҳбарларнинг ижро интизоми бўйича фаолият** тегишли кўрсаткичларға мувофиқ баҳолаб борилади.

Баҳолаш давлат органлари ва ташкилотлари томонидан давлатимиз раҳбарининг топшириқлари **ўз вақтида, сифатли, самарали ҳамда натижадорлик билан ижро этилгани, маълумотларнинг тўлиқлиги ва ҳаққонийлиги, кўзланган мақсадларға, яъни кўрсаткичларға эришилгани** каби устувор индикаторлар асосида амалга оширилади.

Бунда қатъий талаб, темир интизом ва ижронини ўз вақтида, сифатли ташкил этмаган раҳбарларға нисбатан тегишли чоралар кўрилиш назарда тутувчи **рақамлаштирилган ижро тизими йўлга қўйилди**.

Бу амалиёт ҳам топшириқлар ижро ҳолатини яхшилашда самарасини кўрсатади ҳамда масъул раҳбарларнинг бу борадаги **масъулият** ва **шахсий жавобгарлигини янада оширишға** хизмат қилади деб ўйлаймиз.

Хулоса

Тажрибадан маълум: муайян соҳа ёки тармоқда натижадорликка, самараға эришиш негизида ишға муносабат, қатъий интизом, юксак масъулият каби сифатлар ётади. Айниқса, давлатимиз раҳбарининг топшириқлари ижросини таъминлаш барча даражадаги давлат органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари раҳбарларининг энг масъулиятли вазифаларидан бири бўлиши шарт.

Зеро, масъулиятсиз раҳбарлар, бошқарувнинг ўрта ва қуйи бўлилари мутахассисларига нисбатан либерал муносабат ижро интизоми самарасиз даражада эканидан далолат берадиган ҳолатлар сифатида намоён бўлади.

Бугуннинг гапи

Бошланиши 1-бетда

— Маҳалла банкири штатида асосан, кўп йиллик иш тажрибасига эга, аҳоли ва тадбиркорларга бизнес юритишда ёрдам бера оладиган мутахассислар танлаб олинди, — дейди Марказий банкнинг Тошкент вилёяти бош бошқармаси бўлиб бошлиғи Эрали Абдувалиев. — Улар кўпроқ банк соҳаси ходимларидан иборат. Ўз номи билан маҳалла банкири дейилган ва шу тизим ходимлари кредит олиш, маблагни тўғри йўналтириш каби иқтисодий масалаларни яхшироқ тушунади. Маҳалла банкири штатларини тасвир этиш ва тегишли тартибда ойлик маош тўлаш айнан тижорат банклари зиммасига юклатилгани боиси ҳам шунда. Бу масалада Тошкент вилёятидаги маҳаллалар билан 9 та давлат банки ва филиаллари ишлаяпти. Янги тизим доирасида ҳокимликлар ва банклар ўзаро ҳамкорликда маҳалла даражасида ишлаши керак. Жорий йилда Тошкент вилёятида 350 мингдан зиёд кишини банклар орқали банд қилиш режалаштирилган. Шу мақсадда 22 та туман ва шаҳар ҳокимликлари ҳамда банклар ўртасида аҳоли бандлигини таъминлаш, даромадини ошириш бўйича ҳамкорлик шартномалари имзоланди. Жараёнинг дастлабки кунлариданоқ ҳокимлик

вакиллари иштирокида тадбиркорлар билан учрашув ўтказиб, уларнинг фаолиятига тўсиқ бўлаётган муаммолар ечимини излаш, аҳолини доимий иш билан таъминлаш чораларини кўришга киришганмиз. Аҳоли билан хонадонбай ишлашда эса маҳалла банкларлари асосий ёрдамчи бўлиб хизмат қилади.

ҳақида ўйламасангиз ҳам улар хонадоннингизга кириб келиб, таклиф беради. Чунки маҳалла банкири ўзига бириктирилган маҳалладаги ҳар бир хонадон билан алоҳида ишлайди. Қолаверса, у маҳалладаги тадбиркорлик имкониятини ўрганади, аҳоли ва кичик бизнес вакиллари билан мулоқот қилиб, уларнинг

Тартиб қандай?

Ҳозир кўпчилик бир вақтлар банкка бориш деса юрак ҳовучлаб тургани, бирор хизматидан фойдаланиш учун қатнайиб-риб сарсон бўлгани, кредит олиш-ку минг азобга айланганини эслолмас керак. Чунки тизим анча ислоҳ қилиниб, хизматлар рақамлашгач, одамларнинг улардан фойдаланиши ҳам қулайлашди. Тижорат банклари чин маънода одамлар учун хизмат қила бошлади. Уларнинг энди маҳаллаларгача кириб бораётгани ҳам кичик воқеа эмас.

Тасаввур қилинг, бирор лойиҳани амалга ошириш учун кредит олмакчи бўлсангиз, банкка боришингизга зарурат йўқ, маҳалла банкирига мурожаат қилишининг ўзи етарли. Ҳатто лойиҳа

МАҲАЛЛА БАНКИРЛАРИ ИШ БОШЛАДИ

Айни пайтда Тошкент вилёятида камбағаллик даражаси 7,2 фоизни ташкил этяпти. Бу ўтган йили 16 мингдан зиёд оиланинг яшаш шароити яхшиланиб, камбағалликдан чиқарилиши ҳисобига камбағаллик даражаси 3 фоиз камайганидан қолган кўрсаткич. Жорий йилда ушбу кўрсаткични 4 фоизга тушириш мақсад қилинган.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

Мақсад аниқ қўйилган

Тошкент вилёяти Зангиота туманининг Богзор, Токзор ва Чорбоғ маҳаллаларига бириктирилган маҳалла банкири Шавкат Сувонов ишни ҳудудларни ўрганиб, белгиланган кўрсаткичлар бўйича камбағал оилалар рўйхатини шакллантиришдан бошлади. Ўзи 10 йилдан зиёд вақт давомида Зангиота туманидаги тижорат банкларида фаолият юритган. Мутахассис “Туронбанк” АТБ Зангиота тумани филиали томонидан билдирилган таклифни рад этмади ва шу ерда маҳалла банкири бўлиб бошлиғи лавозимида иш бошлади. Унга олдинги ишидан кам бўлмаган миқдорда ойлик маош тайинланган.

— Банкимизга Зангиота туманидаги 36 та маҳалла бириктирилган. Ишни 12 та маҳалла банкири ва 36 та “ёрдамчи агент” штатини тўлдирдишдан бошладик, — дейди Ш.Сувонов. — Ҳар биримиз ўзимиз масъул бўлган маҳаллани айланиб, хонадонларни битта-битта ўрганаёмиз. Одамларнинг эҳтиёжи, талаби, имкониятларини

аниқлаштириб оляпмиз. Шу асосда ишлар ташкил этилади. Чунки олдимизда иш ўринлари очиб, аҳоли бандлигини таъминлаш орқали оилаларни камбағалликдан чиқариш вазифаси турибди. Дастлаб ҳар чоракда ҳар бир маҳалладан 10 тадан хонадон танлаб олиниб, ўша оиланинг йиллик даромадини ўртача 60-70 миллион сўмга етказиш режасини туздик.

Айни пайтда Тошкент вилёятида камбағаллик даражаси 7,2 фоизни ташкил этяпти. Бу ўтган йили 16 мингдан зиёд оиланинг яшаш шароити яхшиланиб, камбағалликдан чиқарилиши ҳисобига камбағаллик даражаси 3 фоиз камайганидан қолган кўрсаткич. Жорий йилда ушбу кўрсаткични 4 фоизга тушириш мақсад қилинган.

Мамлакатимизнинг ҳар бир бурчида ана шундай мақсадларга йўналтирилган ишлар бажариляпти. Лойиҳаларнинг молиявий манбалари ҳам яратиб берилмоқда. Хусусан, жорий йил аввалиданок давлатимиз раҳбари топириги билан юртимиздаги тижорат банкларига “Маҳалла лойиҳаси” дастури доирасида 1 миллиард долларлик кредит ажратилди. Қолаверса, кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш бўйича банклар томонидан 300 миллион сўм миқдорида шартсиз кредит бериш бошланади.

Бу маблагни тўғри ва тартиблий йўналтириш ҳам муҳим. Аҳолига кредит олишдан олдин ундан самарали фойдаланиш йўллари ўргатиш, аниқ лойиҳалар ишлаб чиқишга кўмаклашиш зарур. Бу борада маҳалла банкирлари яқин кўмакчига айланиши кўзда тутилган. Мазкур тизим аҳолини самарали қўллаб-қувватлаш ва маҳаллаларда иқтисодий фаоллиқни оширишнинг янги босқичини бошлаб беради.

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

ДУНЁНИНГ 22 ДАВЛАТИГА ТЎҒРИДАН ТЎҒРИ ЭКСПОРТ

Жорий йилда Фарғона вилёяти иқтисодиёт тармоқларига 3,7 миллиард доллар тўғридан тўғри хорижий инвестиция жалб этилади. Бу ўтган йилга нисбатан 1,2 баробар кўп. Бундан 7-8 йил аввал вилёятда хорижий инвестицияларни жалб этиш, экспорт салоҳиятини ошириш борасидаги марра бор-йўғи 500 минг долларни ташкил этган. Бугунга келиб бу миқдор ҳажми миллиардларга етди. Ўтган йилнинг ўзида умумий қиймати 1,8 миллиард доллар тўғридан тўғри хорижий инвестиция ўзлаштирилиб, 35 та йирик ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Вилёятда саноат, хизмат кўрсатиш, қурилиш ва қишлоқ ҳўжалиги соҳаларида 1182 та лойиҳа ишга тушди, 36 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди. Бунда ип-калава, тикув-трикотаж, кимё, ДСП, МДФ, плиталар, ойна ва ундан ясалган буюмлар, электротехника, чарм, фармацевтика тармоқлари драйвер соҳага айланди.

Ўтган йил давомида маҳсулотлар экспорт географияси 22 та давлатга кенгайди, умумий қиймати бир миллиард доллардан ошди. Улар қаторида Ўзбекистон бозори учун янги имконият этишларини очган Миср, ЖАР, Марокаш, Перу, Коста-Рика, Колумбия, Канада, Англия, Сербия, Словакия, Аргентина, Иордания, Франция, Қувайт сингари мамлакатлар билан йўлга қўйилган ҳамкорлик қўлами кўндан кўнга кенгайиб бормоқда. Масалан, маҳсулотлар экспорти Италия, Япония, Испания ва Саудияга тўрт баробар, БАА, Тунис ва Туркияга уч марта кўпайди.

Бу беҳиз эмас. Сўнгги йилларда Ўзбекистондаги иқтисодий ўзгаришлар, айниқса, либераллашгаётган иқтисодиёт хорижий инвесторларга берилаётган имтиёз ва имкониятлар тадбиркорларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Бу жараёнлар Ўзбекистон Республикасини Яқин Шарқ, Ўрта Осиё, Европа ва қолган ҳудудлар билан боғловчи кўприк бўлишига замин яратди.

— Вилёятимиз халқаро майдонда ўз ўрнини топиб, инвестициявий жозибадорлиги ошиб бораётгани дунёнинг энг нуфузли “S&P Global Rating” (АҚШ) халқаро рейтинг агентлиги томонидан таҳлил қилиниб, мустаҳкам молиявий

индикаторлари ва юқори иқтисодий салоҳияти учун “В+”, яъни “барқарор” даражасидаги кредит рейтингига эга деб топилди, — дейди Фарғона вилёяти ҳокимининг ўринбосари Нуриддин Мамажонов. — “В+” рейтинг кўрсаткичи дунёда иқтисодий ҳолати барқарор ва молиявий жиҳатдан қарздорлиги бўлмаган ҳамда соғлом инвестицион муҳитга эга ҳудудларга берилиб, халқаро доирадаги ҳолати ижобий поғонада эканини билдиради. Ҳисоботда Фарғона вилёяти бюджетининг ўсиш кўрсаткичлари ҳамда тижорий

ВИЛОЯТДАГИ ТАДБИРКОРЛАРНИ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ҲўЖАЛИГИ РИВОЖЛАНГАН ДАВЛАТЛАРГА ХИЗМАТ САФАРЛАРИГА ЮБОРИШ, ТАЖРИБА ОШИРИШ ОРҚАЛИ ҲАМКОРЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШ ДОИРАСИДА ИМЗОЛАНГАН ҲўЖАТЛАР БўЙИЧА ИШЛАБ ЧИҚАЛГАН “ЙўЛ ҲАРИТАСИ”ГА КўРА, ҚИЙМАТИ 5,2 МИЛЛИАРД ДОЛЛАР БўЛГАН 158 ТА ЛОЙИҲАНИ АМАЛГА ОШИРИШ БОРАСИДА ИШ ОЛИБ БОРИЛЯПТИ.

қарздорлик мавжуд эмаслиги вилёятнинг ликвидлик кўрсаткичлари юқори барқарорлиқни сақлаб қолиши алоҳида эътироф этилди. Ижобий халқаро рейтинг кўрсаткичига эришишда вилёятда фаол ўзлаштирилаётган хорижий инвестициялар ҳажми ва жадал ташқи савдо динамикасига ижобий таъсир кўрсатди.

Хорижлик ишбилармонлар оқимини кўпайтириш, савдо-иқтисодий ва инвестиция имкониятларини кенг намойиш этиш мақсадида 2024 йилнинг 17-18 октябр кунлари Қўқон шаҳрида “Фарғона — водий гавҳари. Инвестициялар ва туризм истиқболлари” мавзусида биринчи халқаро форум ўтказилди. Форум доирасидаги тадбирларда дунёнинг 30 дан ортиқ мамлакатидан 250 га яқин тадбиркор қатнашди. Ўтказилган музокараларда умумий қиймати 223,3 миллион долларлик 25 та инвестиция келишув ва савдо битимлари имзоланди.

Вилёятдаги тадбиркорларни саноат ва қишлоқ ҳўжалиги ривожланган давлатларга хизмат сафарларига юбориш, тажриба ошириш орқали ҳамкорларни жалб қилиш доирасида имзоланган ҳўжатлар бўйича ишлаб чиқилган “Йўл харитаси”га кўра, қиймати 5,2 миллиард доллар бўлган 158 та лойиҳани амалга ошириш борасида иш олиб бориляпти.

Жанубий Корея ишбилармонлари билан умумий қиймати 219 миллион долларлик 12 та лойиҳа бўйича манзилли келишувларга эришилди. Корейс ишбилармон доира вакиллари вилёятга ташрифини кўпайтириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни Кореяга экспорт қилиш ҳамда инвестицион лойиҳаларни амалга ошириш мақсадида Корея давлатида “Фарғона — Чунгчонгнамдо” савдо уйи ташкил этилди. Жанубий Кореянинг “POSCO textile Fergana” корхонаси Фарғона вилёятида ип-калава ишлаб чиқариш тармоғида самарали иш олиб бораётган корхоналар сирасига кирди. Ушбу мамлакатнинг “POSCO International” корпорацияси ташаббуси билан Ёзёвон тумани ҳудудида пахта-тўқимачилик кластери фаолияти йўлга қўйилди.

Фарғона шаҳрида германиялик ишбилармонлар билан ҳамкорликда “Teamdress holding GmBh” МЧЖ хусусий корхонасида қиймати 3,2 миллион долларлик хорижий инвестициялар ҳисобига махсус кийим-бош ишлаб чиқариш лойиҳаси амалга оширилиб, 200 та янги иш ўрни яратилди. Ўзбекистон — Россия ҳамкорлигидаги “Fergana spinning” МЧЖ қўшма корхонаси қиймати 10,5 миллион долларлик инвестиция лойиҳаси асосида газлама ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

— Мамлакатимизда этиштирилаётган пахта хомашёси юқори сифати, пишиқлиги ҳамда замонавий тўқимачилик саноати талабларига тўла жавоб бериши билан жаҳонда машҳур, — дейди корхона раҳбари Илёс Ураинов. — Бугунги кундаги устувор вазифалардан бири маҳаллий хомашёлардан қўшилган қиймат занжири яратиш. Лойиҳа доирасида тайёр мато ва кийимлар ишлаб чиқарилиб, экспортга чиқарилимоқда.

Қўлами кенг ислохотлар жорий йилда янада ривожланимоқда. Шаҳар ва туман ҳокимликлари ҳамда Марказий банк билан ҳамкорликда Жаҳон банки маблағларидан молиялаштирилиши кўзда тутилган умумий қиймати 34 миллион долларлик

28 та истиқболли лойиҳа манзилли рўйхати шакллантирилди.

— Президентимизнинг 2024 йил 3 декабрда Фарғона вилёятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда инвестиция ва тадбиркорлик муҳитини янада яхшилаш чора-тадбирлари юзасидан ўтказган йиғилишида белгилаб берилган топириқлар ижроси доирасида умумий қиймати 6 миллиард долларлик инвестиция лойиҳалари ўзлаштирилиши ҳисобига 44 мингта юқори даромадли янги иш ўрни яратилади, — дейди Нуриддин Мамажонов. — Данғара туманида хитойлик ишбилармонлар билан қиймати 10 миллион доллар бўлган гайка ва болт ишлаб чиқариш лойиҳаси, Учкўприк туманидаги “Ён Хин” хорижий корхонаси томонидан керамика плиталар ишлаб чиқариш лойиҳаси фаолият бошламоқда. Лойиҳа ҳисобига 500 та янги иш ўрни ва 3 миллион квадрат метр маҳсулот ишлаб чиқариш қуввати ишга туширилади. Вилёятда 95 та корхона ташкил этилиб, 10 та янги турдаги маҳсулот, каврак, шафран сингари доривор гиёҳлар экспорти йўлга қўйилади.

Қувасой шаҳрида “Қўқон” эркин иқтисодий зонаси ҳудуди 210 гектарга кенгайиши ҳисобига 1 миллиард доллар қийматта

эга 185 та лойиҳа амалга оширилади, 11,8 мингта иш ўрни яратилади.

Давлатимиз раҳбари 2024 йил 11-12 июлда Фарғона вилёятига ташрифи давомида берган топириқларига мувофиқ, Қўқонда махсус саноат зонаси — “Қўқон технопарки”ни ташкил этиш чоралари қўрилмоқда. Технопаркка ажратилаётган 230 гектар ер майдонида дастлабки босқичда 1,5 миллиард долларлик лойиҳаларни бошлаш ва 5 мингдан ортиқ юқори даромадли иш ўрни яратиш режа қилинган. Бундан ташқари, туман ва шаҳарлардаги 1210 гектар ер майдонларида махсус саноат зоналарини ташкил этиш бўйича ишлар жадаллик билан олиб борилаётган.

Сирасини айтганда, мамлакатимизда тадбиркор ва хорижлик сармоядорлар учун яратиб берилган имтиёз ва имкониятлар қўлами кенг, ранг-баранглиги билан эътиборни тортади. Бу ҳудудлар саноат салоҳиятини ривожлантириш, янги ташаббусларни қўллаб-қувватлаш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш, фаровонлигини оширишга хизмат қилаётгани билан ажралиб туради.

Расулжон КАМОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

ТАШАББУС ВА ЭЗГУ ҲОЯЛАРДАН АМАЛИЙ ҲАРАКАТГА

БУ ЙЎЛ МАМЛАКАТНИ ОЙДИН КЕЛАЖАККА ЭЛТАДИ

Раима ШИРИНОВА,
филология фанлари доктори,
профессор

“Ҳаммамизга аёнки, тараққиётнинг тамал тоши ҳам, мамлакатни қудратли, миллатни буюк қиладиган қуч ҳам бу — илм-фан, таълим ва тарбиядир”, дея таъкидлайди давлатимиз раҳбари. Бугунги кунда ёшларни билим ва малакали этиб тарбиялаш, жаҳон тараққиётига мос, рақобатбардош кадрлар қилиб камол топтириш мақсадида таълим тизими изчил ривожланиб бормоқда. Таълим соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар натижасида бугунги кунда мактабгача таълим ташкилотларидан олийгоҳлар биносигача янги қиёфага кирди, моддий-техник базаси мустаҳкамланди. Айниқса, республикамизда ёшларнинг сифатли таълим олиши, ўз устида ишлаб, етук кадр бўлиши учун барча шароитлар яратилган ҳамда имконият эшиклари очик.

Сўнгги йилларда Ўзбекистонда олий таълим тизими тўз ўзгаришларни бошдан кечирди. Университетлар сонининг ортишидан тортиб, ёшларнинг олий таълимга қамров даражасигача сезиларли натижаларга эришилди. Президентимизнинг фармон ва қарорлари олий таълим тизимида кенг қўлламли ислохотлар бошланишига асос бўлди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси илм-фан ва таълим тизимига тааллуқли қатор стратегик йўналишларни белгилаб берди.

Юртимиздаги камида 10 та олий таълим муассасасини халқаро эътироф этилган ташкилотлар (Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Higher Education ёки Academic Ranking of World Universities) рейтингининг илк 1000 та ўриндаги ОТМ ҳамда Ўзбекистон Миллий университети ва Самарқанд давлат университети дунёдаги энг кучли 500 та ОТМ рўйхатида киритиш вазифаси белгилаб берилган.

Рейтингни кўзгуга қиёслаш шундан далолатки, инсон ўз аксини кўзгуда кўрганда, энг аввало, кўринишига эътибор қаратади, яъни либосининг ранги, соч турмаги, бўйинбоғининг либосига

мутаносиблиги, кийиниш услубининг эгаллаб турган мавкеига тўғри келиши ва ҳоказолар. Кўзгуда кўзга ташланган “номутаносиблик”, яъни қиёфага, мавкега мос келмаган жиҳатларга туза-тишлар, ўзгартришлар киритилади, улар устида ишланади.

Натижаларнинг пастлиги ҳам университетларни мавкеига мос бўлмаган жиҳатлар устида ишлаш, уларни яхшилаш ва кўрсаткичларни оширишга туртки беради. Бу эса, ўз навбатида, университетлар олдида манзилли, мақсадли, узоқ ва яқин йилларга мўлжалланган стратегик режаларни ишлаб чиқиш ва уларни амалга ошириш масъулиятини қўяди.

Мамлакатимизнинг отахон олий таълим муассасаси — Ўзбекистон Миллий университети ҳам бу жараёнларда етарли тажриба тўплади. Бу тажрибаларнинг самараси 2024 йилнинг ўзидаёқ бир қанча рейтингларда ўринни яхшилашга эришганини намойиш қилди. Айниқса, икки-та энг йирик рейтинг агентлиги — Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Higher Education рейтингларида катта натижаларга эришилди. 2024 йил июнь ойида эълон қилинган QS World University Rankings тахлиллари бўйича олийгоҳ ТОП-1000 университетлар сафидан жой олди. Мазкур рейтингнинг хорижий ўқитувчиларнинг улуши кўрсаткичи бўйича дунё рейтинг-ида 177-ўринни эгаллаган бўлса, Марказий Осиё олий ўқув юртлари орасида 2-ўринни банд этди.

Бу натижалар университетнинг глобал миқёсда илмий ва академик изланишлар орқали нуфузини оширганидан далолат беради. Шунингдек, “QS Asia — 2025”, яъни Осиё университетлари рейтинг-ида 242-ўринни эгаллаб, ТОП-300 университетлар қаторидан жой олди. Мазкур рейтинг-нинг хорижий профессор-ўқитувчиларнинг уни-верситетга жалб қилиниши — халқаро ҳамкорлик кўрсаткичи бўйича 49-ўринни эгаллаб, 50 та энг кучли университет қаторига кирди. Бу ўз-ўзидан хорижий ҳамкорларни университетга жалб қилиш, ҳамкорликда илмий мақолалар ва лойиҳалар фаол олиб борилаётганидан далолат.

Times Higher Education (THE) халқаро олий таълим тахлилий агентлиги жорий йилда 2025 йил учун дунёнинг энг яхши университетлари рейтинг-и — “THE World University Rankings-2025” натижалари-ни эълон қилди. Ўзбекистон Миллий университети рейтинг-ида 1001-1200-ўринларни қайд этиб, дунёнинг энг кучли университетлари қаторидан ўрин эгалла-ди. Мазкур агентлик томонидан тартибланадиган “THE Impact” рейтинг-и натижаларига кўра, мазкур олийгоҳ 16 та Барқарор ривожланиш мақсадлари бўйича дунёда 601-800-ўринларни қайд этиб, ўтган йилги натижаларга кўра 500 поғона юқорига қўта-рилганини кўрсатди.

Мамлакатимиз олийгоҳларининг халқаро рейтингларда иштирок этиши ҳар бир олий таълим муассасасига бир қанча устунлиқлар беради. Масалан, абитуриентларга таълим бозори ҳолати ҳақида ҳар томонлама тасаввурга эга бўлишига ёрдам кўр-сатади, бу эса олийгоҳга хорижлик ёшларни жалб қи-лишга олиб келиши билан бир қаторда университет иш ўринларининг барқарорлигини таъминлайди.

Университетларнинг илмий тадқиқотлар, халқаро алоқалар, ўқитиш ва талабалар мобилилиги ҳамда та-лабаларга кўрсатиладиган хизматларни янада ривож-лантиришига йўл очади. Ўз навбатида, олий ўқув юртларининг халқаро танилиши хорижий ҳамкорлар билан илмий ҳамкорлиқни кенгайтириш ва сармоя-дорларни жалб қилиш имкониятини оширади. Ай-ниқса, энг кучли университетлар рейтингига кирган ОТМ битирувчилари кўпинча муваффақиятли ишга жойлашиш имкониятига эга бўлади. Чунки иш бе-рувчилар уларнинг дипломларини сифат белгиси сифатида қабул қилиши ва бундай университет бити-рувчиларига талаб доимо юқори бўлиши мўқаррар.

Бу устунликлари ва барқарор ривожланиш мақ-садлари йўлидан борган Ўзбекистон Миллий уни-верситети ўтган вақт ичида профессор-ўқитувчилар томонидан нуфузли халқаро журналларда илмий мақолаларнинг чоп этилиши, журналларда иқти-бослик натижалари, умуман, дунё олимлари орасида танилиши ҳамда хорижий талабаларнинг универси-тет ўқув жараёнига жалб қилиниши борасида олиб борилган амалий натижалар ўлароқ беш йил ўтиб ўз самарасини берди.

Дунё таълим шоҳсупасида етакчи олий таълим муассасаси сифатида танилиш бир кун ёки бир йилда бўладиган жараён эмас, албатта. Бу учун йиллар, пухта ўйланган режа ва чексиз меҳнат талаб этилади. Халқ-ро эътироф ортида узоқ ва самарали меҳнат ҳамда укувли бошқарув ётади, десак муболага бўлмайди.

Бугунги олий таълим, бу — шунчаки билим бе-риш жараёни эмас, балки Ўзбекистоннинг халқаро миқёсда келажақдаги иқтисодий ва интеллектуал қудратини мустаҳкамлашнинг калитидир. Сўнгги етти йил давомида Ўзбекистон олий таълим тизими нафақат республикада, балки жаҳон халқаро таълим бозорида рақобатбардош, глобаллашув жараёнига жавоб берадиган, касбий малакаларни мукамал эгаллаган кадрларни етиштиришга катта эътибор қаратмоқда. Бу йўлда тинмай ислохотлар олиб бор-моқда. Бинобарин, таълим соҳасига қаратилган эъти-бор мамлакатнинг иқтисодий-ижтимоий тараққиёти гаровидир ва Ўзбекистон олий таълим тизими ай-нан шу йўлда илдам қадам ташламоқда. Зеро, кенг қўлламли демократик ўзгаришлар, жумладан, олий таълим ислохотлари орқали мамлакатимизда янги Уйғониш даври, яъни Учинчи Ренессанс пойдевори бунёд этилмоқда.

КАСБИЙ ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ — ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЎЗИГА ХОС ТАЯНЧИ

Лутфулла БОЗОРОВ,
техника фанлари бўйича
фалсафа доктори, доцент

Белгиланган мақсадларга эришиш, жамиятни ри-вожлантириш, тараққиёт ва келажақ йўлида амалга оширилаётган ислохотлар самараси ва тақдири — буларнинг барчаси биринчи галда юқори малакали, виждонли кадрлар, етук мутахассислар тайёрлаш муаммоси билан узвий боғлиқ.

Президентимизнинг 2024 йил 16 октябрдаги “Касбий таълимда малакали кадрлар тайёрлаш тизимини яна-да такомиллаштириш ва халқаро таълим дастурларини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони юртимизда касбий таълим тизимини ривожлантириш, малакали кадрлар тайёрлашни яхшилаш ва меҳнат бо-зори эҳтиёжларига жавоб берадиган мутахассисларни етиштириш борасида муҳим воқеалиқ бўлди.

Ҳужжатда касбий таълим тизимини такомил-лаштиришнинг асосий йўналишлари сифатида касбий таълим ташкилотлари турларини мақбуллаштириш ва унинг барча даражалари бўйича кадрлар тайёрлайди-ган кўп тармоқли ўқув муассасалари тизимини жорий этиш, касбий таълим ташкилотларининг академик мушакиллигини таъминлаш, ўқув жараёнига халқаро таълим дастурларини қўллаш, ўқув жараёнларини босқичма-босқич рақамлаштириш, касбий таълим сифати ва самарадорлигини оширишга қаратилган махсус электрон платформа ишлаб чиқиш кабилар кўрсатилган. Ушбу мақсадлардан келиб чиқиб, касбий таълим тизимида амалиёт самарадорлигини ошириш, иш берувчилар билан ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш орқали ўқув дастурлари ишлаб чиқиш, технология-ларни қўллаш жадаллаштирилади.

Шунингдек, меҳнат бозоридagi эҳтиёжларни таҳ-лил қилган ҳолда мавжуд касб ва мутахассисликлар-ни янгилаш, инновацион ва технологик ривожланиш талабларига жавоб бера оладиган кадрлар тайёрлаш янги босқичга чиқади.

Таълим муассасалари ва хусусий сектор ўртасида самарали ҳамкорлиқни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилади. Хусусий секторнинг таълим жа-раёнидаги иштироки кадрлар тайёрлаш масаласида, инновацион ёндашувлар ва технологияларни жорий қилишда катта роль ўйнайди.

Тиббиёт

Республика шошилинич тиббий ёрдам илмий маркази Навоий филиалининг жарроҳлик бўлимида навбатдаги буйрак кўчириб ўтказиш мураккаб амалиёти бошланди. Ҳар бир дақиқа кадрли, умр қиймати, бемор яқинларининг ўй-фикри ушбу умидли жараёнда эди. 19 ёшли Чаросхон буйрак етишмовчилиги ташхиси билан касалхонага ётқизилган ва унда жарроҳлик амалиёти ўтказиш лозимлиги мутахассислар томонидан ҳулоса қилинган...

Инсон тана аъзоларини кўчиришда асосан беморнинг ақинлари донор бўлади. Са-баби кўчириб ўтказилаётган тана аъзолари тўқималари бир-бириникига тўғри келиши, бунда эса кўпроқ яқин қариндошлар донор бўлиши муҳим ҳисобланади.

— Қизим бир неча йиллардан буён шу дард билан куралиб келади. Оддий ша-моллашдан бошланган хасталик буйрак етишмовчилигига олиб келди, — дейди бе-морнинг онаси Меҳринисо Избосарова. — Тиббиёт ходимлари энг сўнгги чора

ХАВОТИРЛИ, АММО УМИДЛИ ЖАРАЁН

жарроҳлик ва буйрак кўчириб ўтказиш амалиёти деганида, бунақа амалиётлар фақат хорижада қилинишини эшитганим учун им-кониятимиз етмайди деб хавотирга тушкан-дим. Аммо шифокорлар бундай мураккаб трансплантация жараёнлари шу ернинг ўзида ҳам амалга оширилишини айтганида, бизда умид уйғонди. Отаси қизимга донор бўлишга қарор қилди.

...Малакали мутахассислар сый-ҳаракат-лари билан навбатдаги мураккаб жарроҳлик амалиёти ҳам муваффақиятли ўтди. Таъкид-лаш жоиз, ушбу филиалда сўнгги йилларда касалликларни даволаш ва ташхислашда, за-рур бўлганда юқори технологик жарроҳлик амалиётларини бажариш бўйича тизимли ишлар йўлга қўйилди. Айниқса, тиббиёт-нинг энг мураккаб, ўта масъулиятли ва айнаи пайтда эҳтиёж ортиб бораётган транспланто-логия йўналиши бўйича ҳам Республика шо-шилинич тиббий ёрдам илмий маркази билан ҳамкорликда бошланган ишлар ўз самараси-ни бермоқда.

— Бугунги кунда филиалимизда бемор-ларда бу каби мураккаб жарроҳлик амалиёт-ларини ўтказиш учун барча шароитлар яра-тилган. Замоनावий тиббий жиҳозлар билан таъминлангани ва малакали мутахассисларни ўқитиш, республикадаги тиббиёт муасса-салари билан йўлга қўйилган ҳамкорлик бу жараёнларга имконият яратмоқда. Юқори

технологик жарроҳлик амалиётларида шаҳар ва туманлар тиббиёт бирлашмаларидан ҳам мутахассислар жалб қилиниб, уларнинг бу борада малакаларини оширишга алоҳида эътибор қаратишмоқда. Авваллари бу каби амалиётлар фақат хорижада амалга оширилган бўлса, ҳозирда нафақат вилоят, балки шаҳар ва туманлардаги тиббиёт муассасаларида ҳам

ўтказилмоқда, — дейди Республика шоши-линич тиббий ёрдам илмий маркази Навоий филиали директори Баҳром Жалолов.

Айни вақтда мазкур шифо масканида амалга оширилаётган юқори технологик да-волаш усулларининг тури, сифати ва қўла-ми йилдан йилга ортиб бораётти. Ўтган йил давомида Зарафшон, Ҳозгон шаҳарлари,

Қизилтепа ва Хатирча туманларида 7 нафар беморда трансплантация амалиёти бажарил-ди. Эътиборли жиҳати, аъзо кўчириб ўтқа-зилган беморларнинг соғлиғида жарроҳлик амалиётидан кейин тикланиш муваффақият-ли кечмоқда.

Бундан ташқари, филиалда юртимиз ва хорижийнинг етакчи клиникалари билан ҳам-корлик йўлга қўйилиши натижасида 2024 йилнинг ўзида бошқа йўналишларда ҳам кўп-лаб жарроҳлик амалиётлари муваффақият-ли амалга оширилди. Жумладан, Рес-публика шошилинич тиббий ёрдам илмий маркази ҳамда марказнинг Бухоро филиали билан ҳамкорликда илк мартаба лапароско-пик нефрэктомия амалиёти муваффақиятли бажарилди. Асосийси, амалиёт ўтказилган бемор аҳоли яши ва шифокорлар назора-ти остида тегишли даво муолажаларини оло-моқда.

Албатта, соҳада замоनावий технология-ларни самарали қўллаш оладиган мутахас-сисларни ҳам ўз вақтида тайёрлаш муҳим ҳисобланади. Филиалда ўтказилаётган ҳар бир мураккаб амалиёт устоз-шогирд анъа-наларига мос равишда олиб борилиб, маҳал-лий мутахассислар учун ўзига хос тажриба мактабини ўтамоқда. Жараёни Навоий дав-лат университети тиббиёт факультетининг талабалари бевосита онлайн кузатиб бори-ши имконияти ҳам яратилган. Ўтказилаётган

ҳар бир жарроҳлик амалиётлари ёрдамида беморлар соғлом ҳаётга қайтарилаётган бўл-са, бу жараёнларнинг амалий иштирокчиси бўлган талабалар касбий кўникмаларини шакллантирмоқда.

Мураккаб жарроҳлик амалиётлари-нинг нафақат пойтахтимиз, балки вилоят-лардаги даволаш муассасаларида ҳам му-ваффақиятли бажарилаётгани соҳанинг моддий-техник базаси ва тиббий кадрлар салохияти дўр билан мутаносиб равишда такомиллашиб бораётганини кўрсатади. Бунинг натижасида вилоятлар аҳлининг ушбу мураккаб амалиётлар учун пойтахт-га ёки чет мамлакатларга даво излаб чиқи-ши, оворагарчиликларнинг олдини олади. Юқори технологик амалиётнинг самарали бажарилаётгани эса кўп-лаб беморларнинг дардини аритиб, умрини узайтиришга са-баб бўлаётир. Натижада оилаларда соғлом муҳит ва фаровон турмуш қарор топиб, она-лар ва болаларнинг бахтиёр ҳаёт кечирishi, муътабар кексаларимизнинг миннатдорлик ҳамда шукроналик ҳисси билан умргуза-ронлик қилишига замин яратмоқда.

Муҳтасар айтганда, тиббиёт соҳасидаги ислохотларни мамлакатимизнинг ҳар бир ҳудудидаги аҳоли ўз ҳаётида ҳис қилмоқда. Айниқса, Навоий вилоятининг чўл ҳудуд-ларидаги овулларга ҳам замоनावий тиб-биётнинг етиб боргани юртимизда ана шу ислохотлардан қўзланган мақсадларга эри-шилаётганидан далолат.

Ғолиб АБДУСАЛОМОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Айниқса, соғлом турмуш тарзининг асосий тамойилларидан саналган жисмоний тарбия саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлашда беқийс аҳамиятга эга. Қувонарлиси, буни англаб етётган юрдошларимиз сони тобора ортиб бормоқда. Сўлим гўшалар, дам олиш масканлари, спорт майдончалари эрта тонгдан ҳаракатдаги юрдошларимиз билан гавжум бўлиб бораётгани бундай дейишимизга асос бўлмоқда. Инсон ҳаётининг табиат билан боғлиқлиги, айниқса, истироҳат боғлари, дам олиш масканларида жисмоний машғулот қилаётган юрдошларимиз ҳаракатлари, ўй-фикрларида яққол намоён. Шундай спортсеварлар билан суҳбатлашиш учун пойтахтимизнинг сўлим гўшаларидан бирига йўл олдик.

Бу ердаги йога айвони, мини футбол, пляж волейболи, теннис майдончалари эрта тонгдан соғлом турмуш тарзини танлаган юрдошларимиз билан тўлган. Спортсевар ёшларнинг бири тўп тепган, яна бири волейбол тўпини тўрдан оширишга ҳаракат қилапти. Бадминтон майдончасида ҳам беллашув қизгин. “Workout” майдонидаги тренажёрларда йигит-қизлар машғулот бажаряпти. Нарироқдаги очик жойда эса турли ёшдаги 25-30 чоғли юрдошимиз мураббий кўмагида бадантарбия машқларини бажариш билан банд. Уларга яқинроқ бордик. Иштирокчилар мураббийнинг кўрсатмаларини жон қўлғи билан тинглаб, унга қатъий амал қилмоқда. Табиат кўйида, очик ҳавода бажарилаётган бу ҳаракатлар бизга тараққиёт маҳсули бўлган барча қўлайликлардан чекиниб, табиийлик сари юзланмишга ундаган мувозанатни эслатди. Ўзаро инсоний муносабатлар, интилишлар, мақсад сари курашлар, йўлдаги тўсиқлар ва уни енгиб ўтиш борасидаги ечимлар ана шу ҳаракатлар силсиласида кўз олдимдан ўтди.

Ажиб манзара. Бенхтиёр кайфият кўтарилади. Ахир бу инсонларнинг ҳар бири саломатликка, жисмонан етуқликка интилоқда. Руҳан ва маънан бардамликка эҳтиёжи бор. Бир-бирига мутлақо бегона инсонларнинг эрта тонгдан бир жойда жамланиши, мулоқот қилиши, табиат кўйида жисмоний, ўз ўрнида руҳий тарбия билан машғул бўлиши замирида ана шу эҳтиёж устувор эканини ҳис қилиш қийин эмас.

— Гуруҳимиз “Тингвин” деб номланди, — дейди Мавлудахон Раҳмонқулова бадантарбия машқларини бажариш асосида. — Бежиз бундай номламаганмиз. Чунки қор ёки ёмғир, совуқ ва изгириб об-ҳаво машғулотимизга халал бермайди. Ёзнинг жазирама иссиғи, қишнинг қаҳратонида ҳам

эрта тонгдан шу ерда йиғиламиз. Бу ерга келишимдан олдин тиззам қаттиқ оғриқдан букилмасди. Юрагим безовта бўлар, кунора

қон босимим ошарди. Ҳозир ана шу касалликлардан асар ҳам қолмаган. Машқлардан сўнг боғ йўлаклари бўйлаб 3-4 марта айланамиз. Шу аснода 10 минг қадам юрганимизни баъзан ўзимиз ҳам сезмай қоламиз. Машғулотларга келмаган куним вақтим телефонни ҳула-беҳуда титиш билан ўтади. Оғриқлар яна безовта қила бошлайди. Шу боис, ҳар куни келишга ҳаракат қиламан. Шифокорга боришга зарурат йўқ. Ёшим 60 да бўлса-да, ўзимни 18 ёшдагидек ҳис қиламан.

Қишнинг рутубати ҳукмрон эканига қарамай, қуёшнинг заиф нури атроф оламни элитига мойилдек секин жимирлай бошлади. Муздек ҳаводан ўпкасини тўлдириб нафас олаётган “Тингвин” аъзолари совуққа ҳам парво қилмай машғулот ўтамоқда. Зеро, тоза ҳаво уйқу сифатини яхшилаши, ўпканинг самарали ишлашига кўмак бериши, организмни кислород билан етарлича таъминлаб, чидамлиликни ошириши, касаллик ва инфекцияларга қарши курашишда ёрдам бериши уларга маълум.

Дарвоқе, шифокорларнинг таъкидлашича, қуёш нури суяк мустаҳкамлиги ва иммунитет тизими учун зарур бўлган D витамини ишлаб чиқарилишини рағбатлантиради. Организмда мазкур дармондори етишмас, остеопороз, заифлик, чарқоқ ва депрессия пайдо бўлиши мумкин. Бунга, айниқса, айни қиш кунлари эътиборли бўлиш мумкин. Гарчи қуёш нури кучсиз бўлса-да, тана унга тўйиниши зарур.

“ОХИРГИ МАРТА ҚАЧОН ДОРИХОНАГА ИШИМИЗ ТУШГАНИНИ ЭСЛАЙ ОЛМАЙМАН”

Мутахассислар фикрича, бугун инсон соғлом турмуш тарзига амал қилиш орқали 100-120 ёшгача умр кўриши мумкин. Бунда, албатта, озиқ-овқат таъминоти, дам олиш, сифатли тиббий хизмат, яшаш ва ишлаш учун етарли шарт-шароит қаторида жисмоний юкламанинг ҳам ўрни алоҳида. Ҳаракат организм қувватини ошириши, ижобий, соғлом ўзгаришларга туртки беришини бугун тонгги сайрга чиққан, бадантарбия билан машғул ҳар бир юрдошимиз англаб етётгани, улар сафи тобора кенгайиб бораётгани қувонарли. Ўзини дзюдо бўйича халқаро тоифадаги спорт устаси Абдукарим Тангриев

деб таништирган юрдошимиз суҳбатга қўшилиди:

— Халқимиз “Соғ танда соғлом ақл” дея бежиз айтмаган. Оила аъзоларим учун табиат кўйида, тоза ҳавода шугулланиш одатга айланди. Ҳар куни эрталаб шу ерга келамиз. Кимдир пиёда юради, кимдир югуради, тренажёрларда шугулланамиз, гуруҳда бадантарбия машқларини бажарамиз. Касалликлар чекинган, охириги марта қачон дорихонага ишимиз тушганини эслай олмайман. Оилада руҳан тетиклик, маънавий соғломлик бор. Стрессларга ўрин йўқ. Спорт билан шугулланаркансиз, яшашдан кўнглингиз тўлаётганини ҳис қиласиз.

“СПОРТ ЭНГ МУҲИМ ЖИҲАТЛАРГА ЭЪТИБОР ҚАРАТИШНИ ЎРГАТАДИ”

“Инсон ўзини, табиатини борича қабул қиларкан, қалб хотиржамлиги, мақсадлар қўйиш ва уларга эришиш, ўзи ва турмуш тарзини бошқариш қобилиятига эга бўлади. Муҳими — шу қобилиятни ривожлантириш. Ёшларимда заиф ва ниҳон бўлганман. Бир оз тортиноқ эдим, ўзимга ишончим юқори эмасди. Шу боисми, спорт билан шугулланишга қарор қилдим. Шу-шу спорт ҳахромига айланди. Бора-бора мулоқот қобилияти яхшиланди. Ўз-ўзини ҳурмат қила бошладим. Бу атрофдагиларнинг менга ҳурматини оширди. Янгиликларга очик бўлдим. Шунинг эвазига муаммоларни ностандарт, аммо самарали усулларда ҳал қилишни ўргандим”.

Бу мен боғда, машғулотлар пайтида танишган 83 ёшли тренер аёлнинг гапи. У билан узоқ суҳбатлашдик. Ўзини Лёбовна Ивановна дея таништирган аёл ҳар куни эрталаб машғулот ўташ учун шаҳарнинг бошқа чеккасида шу ерга етиб келар экан. У жисмоний машқлар билан шугулланишни истаган ёшу кекса билан ишлайди. Машқлар бош, елка, қўл, оёқ, тизза — бутун организм фаолиятини яхшилашга йўналтирилган. Машғулотлар мутлақо бепул.

Аёлнинг юзига разм соламан. Енгил, дедрили сезилмайдиган табассум, ҳайратларнинг даражада жонли ифода юзига ўзгача маъно берган, камтарона бош қийимидан чиқиб турган оппоқ сочи

“10 МИНГ ҚАДАМ ЮРИШНИ ОДАТГА АЙЛАНТИРГАНМИЗ”

Одамлар билан гаплашарканман, кўнглимга ёруғлик инди. Уларнинг барчаси жисмоний машғулотлар ҳаётига ижобий ўзгаришлар бераётгани, соғлиқ билан боғлиқ муаммолари барҳам топтини, саломатлиги, кайфияти яхшиланаётгани ҳақида сўзлайди. Бу эса бутунгиз шиддатли даврда соғлом турмуш тарзининг аҳамияти нечоғлиқ ортаётганидан дарак беради. Аслида, бутун дунёда соғлиқни сақлаш ва муҳофаза этиш тенденциялари давом этмоқда. Аксарият кишилар зарарли одатлардан воз кечиш, тўғри овқатланиш, нафақат жисмоний,

балки руҳий саломатлиқни яхшилаш имконини берувчи спорт турлари билан шугулланишга интилоқда. Бунинг учун юртимизда зарур шароит яратилган. Боғлар, дам олиш масканлари, спорт майдонлари соғлом турмуш тарзини истаётганлар билан тўлаётгани кўнглига хотиржамлик беради. Улар билан суҳбатлашишга ҳаракат қиламан.

— Миробод туманида яшаймиз. Бу боғ уйимизга унча яқин бўлмасда-да, ҳар куни эрталаб турмуш ўртоғим билан 10 минг қадам юриш учун шу ерга келишни одатга айлантирганмиз, — дейди Фозил Каримбоев. — Бу соғлиқимиз яхшиланишига ижобий таъсир кўрсатяпти. Вазн ташладик, қандли диабет, қон босим кузатилмади. Илгари кўп шамоллардим. Ҳозир иммунитетим яхши, дедрили дардга йўлиқмайман. Аммо пиёда юришни, сайрни тарк этганим заҳоти ланжлик, оғирлик ҳисси пайдо бўлади. Шу боис, машғулотларни қанда қилмайман. Боғ баҳаво, озода, одамнинг дили яйрайди. Сайр қилиш, юриш асосида оилавий масалалар, болалар тарбияси ҳақида гаплашиб оламиз.

Мутахассислар фикрича, **ёв юриш юрак-қон томир касалликлари хавфини 31 ва ўлим хавфини 32 фоиз қисқартиради. Юриш кўкрак бези саратони ва икки турдаги қандли диабет касаллигига чалинишни камайтиради. Бундан ташқари, суяк ва мушакларни мустаҳкамлайди, артериял босим, қонда холестерин миқдори тушишига сабаб бўлади, уйқунини яхшилайди. Кунига 10 минг қадам юрган инсоннинг бир ойда касаллик аломати камайиб, 9-10 килогача ортиқча вазндан қутулади.**

ОЧИҚ ҲАВОДАГИ МАШҚ ҲЕЧ ҚАНДАЙ ТЎЛОВ ТАЛАБ ЭТМАЙДИ

Очиқ ҳаводаги жисмоний фаоллик қон босимни ва юрак уриш тезлигини пасайтиришга ёрдам беради. Инсоннинг руҳий ҳолатига ижобий таъсир қилади. Табиий ландшафтлар туфайли эндорфин — ташвиш ва стрессни камайтирадиган бахт гормони ишлаб чиқарилади.

Пиёда, скандинавча юриш, велосипед-да сайр қилиш, югуриш, йога, бадантарбия ва спортнинг бошқа турлари билан машғул бўлиш мумкин. Қизиқарли ва кўп қиррали машғулотлар турли ёшдаги, мақсади ва маслаги муштарак инсонларни бир жойда жамлайди, ижтимоий алоқаларни ривожлантиради. Иштирокчилар ўзаро мулоқот орқали яхши тажрибаларни ўрганиши, бир-бири билан баҳам кўриши мумкин.

— Ҳар куни эрталаб югуриш учун боққа келамиз, — дейди “Дўстлик Тошкент” футбол клуби ўйинчиси Сардор Ҳожибоев. — Бу ерда дўстлар ортирдим. Улар билан баъзида футбол ўйнаймиз. Спорт инсонни сабрга, чидамлилиқка ўргатади. Вақт-ни тўғри тақсимлайман, жисмонан ва руҳан тетик бўлишга ҳаракат қиламан.

Саломатлигимдан шикоятим йўқ. Оила аъзоларим мени кўриб, спорт билан шугулланишга қарор қилган. Масалан, **онам овқат ҳазм қилишда қийналарди. Секин-секин юриш, машқларни бажаришга одатлангани туфайли бу муаммо ортда қолди.**

СОҒЛОМ ИНСОН — ЖАМИЯТНИНГ БЕБАҲО БОЙЛИГИ

Ҳар бир инсон қизиқарли ва сермахсул ҳаёт кечиришни хоҳлайди. Жамиятда ўз ўрнини топиш, касбий фаолиятда ўзини англаш, кашф этиш, оилавий муносабатларда мутаносиблик, бўш вақтни мазмунли ташкил этиш ҳаётга ранг-баранглик бағишлайди. Аммо саломатлиги панд берса, тиниқ фикр ва дунёга ижобий муносабатда бўлмаса, ҳаётда муваффақиятга эришиш осон эмас. Шунинг учун инсон ҳаётининг турли қирраларини ривожлантириш ва фаол узоқ умр кўришга эришишнинг энг муҳим шарти соғлом турмуш тарзидир.

Яқинларнинг хотиржамлиги, келажаги учун масъул шахс ўзида саломатлик маданиятини қарор топтиради. Саломатлигига шахсий жавабгарлик ҳисси — оила аъзоларининг соғлиғи, тинч ва осуда кунлари, фарзандларнинг бахтли ва фаровон ҳаёт кечириши томон қўйиладиган муҳим қадам. Соғлом миллат камоли эса жамиятнинг бебаҳо бойлиги, кучли давлат белгисидир.

Ана шу ҳаёллар билан боғни тарк этарканман, гўзаллик ва тинчлик рамзи бўлган бу сўлим маскан саломатлик истаган, ҳаракатдаги

одамлар билан янада кўркамлашганига гувоҳ бўлган. Боғ четидан ўтган анҳор сувида осмоннинг акси кўзга ташланади. Дарахтлар боши эгик, сукутга чўмган, бу ландшафтни гўзаллигини янада оширади. Этни жунжиктираётган совуқ ҳаво сув ёқалаб юраётган, юғурётганларга таъсир қилмайди. Уларнинг руҳиятида сокинлик ҳукмрон. Нарироқда — буталар, дарахтлар орасида машқ қилаётганлар тирикликнинг қадри нечоғлиқ балинд экани, соғлом ва тўлақонли ҳаёт истагани ифода этаётган бўлса, ажаб эмас. Табиатга чуқур ҳис-ҳисс билан боғланишнинг жисмоний фаоллик билан уйғунлиги муҳташам манзарани вужудга келтирган, атроф ниҳоятда ҳузурбахш эди.